

PREIZKUŠNJA ZNANJA IZ TEMELJEV EKONOMIJE

MIKROEKONOMIJA

(junij 2002)

IME IN PRIIMEK: _____

Ustrezno obkroži: Izpit opravljam kot REDNI - IZREDNI študent.

Pri posameznem vprašanju je lahko pravih tudi več odgovorov. Na vprašanja odgovarjajte **kratko in jedrnat**. Maksimalno število točk je 100. Za pozitivno oceno je potrebno doseči 50 točk. Veliko sreče.

1. Prodnkijsko funkcijo podjetja X lahko opišemo z enačbo $Q = K^{0.5}L^{0.7}$. V proizvodnji podjetje trenutno zaposluje 25 enot kapitala in 128 enot dela. Cena kapitala je 10 tolarjev na enoto, cena dela pa 14 tolarjev.

a) Ali podjetje X s trenutno izbiro zaposlitve dela in kapitala minimizira stroške? Utemelji odgovor. (3)

Izračun:

Odgovor: Ne. Podjetje bi minimiziralo stroške, če bi izbralo enako količino dela in kapitala.

b) Donosi obsega v podjetju X so _____. (naraščajoči, konstantni, padajoči) Ustrezno dopolni. (2)

Izračun:

Odgovor: Naraščajoči.

c) Nariši krivuljo, ki prikazuje, kako podjetje za različne obsege produkcije pri danih cenah produkcijskih faktorjev spreminja kombinacije uporabljenih proizvodnih dejavnikov. (3)

Slika:

Odgovor: naloga zahteva prikaz krivulje razvoja (učbenik!!!).

Temelji ekonomije 1

2. Gregor v vročih poletnih dnevih uživa v sladoledu in sadnih kupah. Grafično prikaži primer oblikovanja njegovega dnevnega ravnotežja, če je cena kepice sladoleda 200 tolarjev, cena sadne kupe pa 600 tolarjev in ima na razpolago 1800 tolarjev. (5)

Odgovor: na podlagi podatkov se nariše točna premica cene. Potem se vrišejo še poljubne indiferenčne krivulje in označi ravnotežje.

3. Funkcijo ponudbe in povpraševanja po tobaku v Ljubljani lahko opišemo z enačbama $D=10-P$ in $S=P+4$. Vlada uvede davek na potrošnje tobaka, ki ga plačajo potrošniki. Potrošnik mora na vsako kupljeno enoto tobaka plačati 2 tolarja davka.

Ustrezno dopolni: Potrošniki uspejo _____ tolarjev davka prevaliti na proizvajalca. Odgovor utemelji z izračunom in sliko. (5)

Slika:

Izračun:

Odgovor: Potrošniki uspejo 1 tolarjev davka prevaliti na proizvajalca.

4. Obkroži pravilne odgovore! (5)

Katerega izmed naštetih konceptov krivulja proizvodnih možnosti ne ponazarja?

- a) koncepta oportunitetnih stroškov,
- b) omejenosti proizvodnih dejavnikov,
- c) omejenosti potreb,
- d) minimiziranja stroškov pri vseh obsegih proizvodnje,
- e) mejne stopnje transformacije.

Odgovor: C, D

Temelji ekonomije 1

5. Z empirično analizo smo ugotovili, da lahko funkcijo koristnosti med dobrinama X in Y za povprečnega potrošnika opišemo z enačbo $U(X,Y)=X+8Y-X^2-XY-Y^2$. Za potrošnje teh dveh dobrin imamo v povprečju na voljo 1.900 SIT. Cena enote dobrine X je 200, cena enote dobrine Y pa 100 SIT.

a) Izračunaj mejno stopnjo nadomestljivosti dobrine X za dodatno enoto dobrine Y v ravnotežju. (2)

Izračun:

Odgovor: 1/2

b) V ravnotežju bo potrošnik trošil ____ enot dobrine X in ____ enot dobrine Y. (3)

Izračun:

Odgovor: $X=7, Y=5$

c) Izpelji potrošno cenovno krivuljo za dobrino X. (4)

Izračun:

Odgovor: v pogoju za ravnotežje (razmerje med mejnima koristnostima je enako razmerju cen) ne vpišete cene za P_x , ker vas zanima razmerje med X in P_x . Iz te enačbe potem izrazite Y in ga »nesete« v enačbo premice cene. Dobite precej grdo enačbo, ki ponazarja funkcijo $X=f(P_x)$, torej potrošno cenovno krivuljo za X.

6.«V točkah, kjer je mejni proizvod večji od povprečnega proizvoda, je funkcija celotnega proizvoda konkavne oblike (gledano z izhodišča).« Ali je trditev pravilna? Utemelji analitično ali grafično. (5)

Odgovor: Trditev ni pravilna. Celotni proizvod postane konkaven v točki, kjer je mejni proizvod maksimalen. Od te točke do presečišča AP in MP, je MP še vedno večji od AP, potem pa manjši- Veliko bolje si boste to predstavljali, če zadevo narišete.

7. S pomočjo ekonomske logike razloži, zakaj imajo lastniki delnic nekega podjetja glasovalno pravico, medtem ko je lastniki obveznic tega podjetja nimajo. (5)

Odgovor: lastniki delnic, ki so lastniški vrednostni paper, dobijo dividende šele ko so poplačani lastniki obveznic (in ostali dolgovci podjetja). Ko zasledujejo svoj cilj (ki je maksimizacija dividend), posredno tudi jamčijo upnikom (kar lastniki obveznic so) poplačilo njihovih dolgov. Če bi bila zadeva obratna (in bi imeli glasovalno pravico imetniki obveznic), bi si pač oni najprej poplačali svoje dolgove, za lastnike delnic pa jim ne bi bilo mar. Več o tem si preberite v knjigi.

Temelji ekonomije 1

8. Na trgu delovne sile je ponudba delavcev, ki so organizirani v sindikatu in delavcev, ki niso organizirani v sindikatu, popolnoma neelastična, $L = 200$. Sindikat se odloči postaviti mezde na ravni 1500 d.e. Krivulja povpraševanja po delavcih, ki so organizirani v sindikatu, je $w = 4000 - 20L$, skupna krivulja povpraševanja (po delavcih, ki so v sindikatu in ki niso v sindikatu) pa $w = 4000 - 40/3L$.

a) Izračunaj ravnotežno mezdo v sindikalnem in nesindikalnem sektorju, če veš, da sindikat zasleduje strategijo maksimiranja celotnega prihodka svojih zaposlenih. (5)

Slika:

Izračun:

Odgovor: mezda v sindikalnem sektorju=1500 d.e., v nesindikalnem pa 1000 d.e.

b) Izračunaj elastičnost povpraševanja po delu v sindikalnem sektorju v ravnotežju.(3)

Izračun:

Odgovor: $E = -0.6$

9. Grafično prikaži in opiši primer, ko govorimo o t.im. prelomljeni krivulji povpraševanja po proizvodih podjetja, ki posluje v nepopolni konkurenci na trgu proizvodov. (5)

Odgovor: primer je razložen v učbeniku pri 10.poglavju

10. Katere stroške lahko izračunamo, če poznamo krivuljo povprečnih spremenljivih stroškov? Obkroži pravilne odgovore. (5)

- a) Spremenljive stroške.
- b) Mejne stroške.
- c) Povprečne celotne stroške.
- d) Povprečne stalne stroške.

Odgovor: A , B

Temelji ekonomije 1

11. Analitično izpelji zvezo med elastičnostjo povpraševanja in celotnim prihodkom podjetja. (5)

Odgovor: izpeljava je razložena v učbeniku pri 4. poglavju (str.106)

12. Z ustreznim grafikonom prikaži kaj se zgodi na trgu zemlje, če se zmanjša povpraševanje po zemlji. (5)

Odgovor: če se zmanjša povpraševanje po zemlji, se pri popolnoma neelastični krivulji ponudbe zemlje (značilnost tega trga!!!) količina ne spremeni, cena pa se zmanjša.

13. Povpraševanje gospoda Kihca po papirnatih robčkah lahko opišemo z enačbo $P=50-2Q$. Tržna cena zavitka robčkov je 10 tolarjev. Izračunaj spremembo velikost potrošnikovega presežka, če se cena zavitka poveča na 12 tolarjev. (5)

Slika:

Izračun:

Odgovor: PP se spremeni za 39 enot.

14. β neke delnice je 1.2. Premija za tveganje na trgu vrednostnih papirjev je 5%. V povprečju znaša stopnja donosa netveganih vrednostnih papirjev 9.5%.

a) Po modelu CAPM izračunaj zahtevano stopnjo donosa delnice. (3)

Izračun:

Odgovor: 15.5%

b) Koliko je vredna delnica danes, če je njena pričakovana vrednost čez deset let 100 denarnih enot? (2)

Izračun:

Odgovor: $100/(1.155)^{10}$

Temelji ekonomije 1

15. Zavarovalnica A, ki ponuja pakete prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja in ima na trgu le enega konkurenta (manjšo, toda zelo prodorno zavarovalnico B), se mora na začetku leta odločiti, ali bo nastopila na trgu z zelo drago reklamno akcijo. V zavarovalnici A se zavedajo, da so v tem trenutku pred podobno dilemo tudi managerji v zavarovalnici B. Na podlagi ocene prihodnji tokov v primeru izvedbe oz. neizvedbe akcije je matrika plačil naslednja:

	Zavarovalnica B		
		Brez reklame	Reklama
Zavarovalnica A	Brez reklame	20, 3	6, 8
	Reklama	15, 0	10, 5

Določi Nashevo ravnotežje. Postopek določanja na kratko opiši. (5)

Odgovor: Ravnotežje je (10, 5)

16. Podjetje MONO d.d. je monopolist na trgu proizvoda X. Njegovi mejni stroški so konstantni, stalni pa enaki nič. Če bi se to podjetje na trgu obnašalo kot popolni konkurent, bi v ravnotežju ponujalo:

- a) enkrat več proizvodov kot monopolist;
- b) dvakrat več proizvodov kot monopolist;
- c) enako količino proizvodov kot monopolist.
- d) Za natančen odgovor potrebujemo dodatne informacije.

Obkroži pravilen odgovor. (5)

Odgovor: D

17. Grafično prikaži in na kratko opiši primer reguliranja cene naravnega monopola. (5)

Odgovor: Kniiga str. 204, 205

18. Nariši krivulji reagiranja v primeru nestabilnega Cournotovega ravnotežja. (5)

Odgovor: krivulji sta bodisi lahko narisani tako, da se ne sekata ali pa se sekata in ravnotežje ni stabilno (tržne silnice ju v primeru neravnotežja ne pripeljejo nazaj do ravnotežja).